

NORGES HØYESTERETT

Den 16. mars 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Ringnes og Falch i

HR-2020-565-U, (sak nr. 20-020300SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

I.

Protector Forsikring ASA
Øyvind Johnsen

(advokat Andreas Birger Vikor)

mot

Tore Holtskog
Anne Gørild Olavson Holtskog

(advokat Kristian Ellstrøm)

II.

Tore Holtskog
Anne Gørild Olavson Holtskog

(advokat Kristian Ellstrøm)

mot

Protector Forsikring ASA
Øyvind Johnsen

(advokat Andreas Birger Vikor)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse.
- (2) Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog kjøpte i 2017 boligeiendommen Frognerhagen Nord 14 i Skien kommune av Øyvind Johnsen. Kjøpesummen var 3 550 000 kroner. Øyvind Johnsen hadde tegnet eierskifteforsikring hos Protector Forsikring ASA, som derfor er part i saken.
- (3) Boligen er oppført i 1933. I 1982 ble den påbygd med blant annet en kjellerdel som ble innredet som en leilighet. I ettertid har det vist seg at et avløp med gråvann fra et dusjsluk i et bad i kjellerdelen går rett ut i grunnen utenfor huset.
- (4) Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog mente avløpet med gråvann rett ut i grunnen utgjorde en mangel ved eiendommen. De reiste derfor sak mot Protector Forsikring

ASA og Øyvind Johnsen med krav om prisavslag og erstatning fastsatt etter rettens skjønn. Kravet bestod av to poster: utbedringskostnader og tapt husleieinntekt.

- (5) Nedre Telemark tingrett avsa 15. februar 2019 dom med slik domsslutning:
- «1. Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA dømmes, én for alle og alle for én, til innen to uker etter dommens forkynnelse til å betale prisavslag med 250 000 – tohundreogfemtitusen – kroner til Anne Gørild Olavson Holtskog og Tore Holtskog med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 15.11.2017 og til betaling skjer.
  2. Anne Gørild Olavson Holtskog og Tore Holtskog dømmes, én for alle og alle for én, til å betale sakens omkostninger med 100 000 – etthundretusen – kroner til Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA.
  3. Anne Gørild Olavson Holtskog og Tore Holtskog dømmes, én for alle og alle for én, til å dekke omkostningene ved de fagkyndige meddommerne.»
- (6) Tingretten kom til at det forelå en mangel. Prisavslag for utbedringskostnader ble satt til 250 000 kroner, mens erstatning for tapt husleieinntekt ikke ble tilkjent. Etter tingrettens syn hadde ingen av partene da vunnet saken etter tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. andre ledd, men under henvisning til et forlikstilbud ble Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen tilkjent delvise sakskostnader i medhold av § 20-3.
- (7) Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog anket dommen til lagmannsretten.
- (8) Agder lagmannsrett avsa 28. november 2019 dom med slik domsdomsslutning:
- «1. Anken over tingrettens domsslutning punkt 1 forkastes.
  2. Partene bærer egne sakskostnader for tingretten. Utgifter til fagkyndige meddommere for tingretten deles likt. Den ene halvparten betales av Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog i fellesskap. Den andre halvparten betales av Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA i fellesskap.
  3. Partene bærer egne sakskostnader for lagmannsretten.»
- (9) Lagmannsretten sluttet seg til tingrettens vurdering av det kravet tvisten gjaldt – prisavslag og erstatning. Videre overprøvde lagmannsretten tingrettens sakskostnadsavgjørelse i medhold av tvisteloven § 20-9 første ledd, jf. andre ledd. Slik lagmannsretten så det, hadde Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog fått medhold av betydning etter § 20-3, men det forelå ikke tungtveiende grunner for å tilkjenne dem sakskostnader. I motsetning til tingretten kom lagmannsretten til at Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen ikke skulle tilkjennes sakskostnader, idet de ikke hadde fått medhold av betydning. De ble heller ikke tilkjent sakskostnader for lagmannsretten. I den vurderingen la lagmannsretten vekt på at den endret tingrettens sakskostnadsavgjørelse i Protector Forsikring ASAs og Øyvind Johnsens disfavør.
- (10) *Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen* har anket domsslutningen punkt 3 – lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for lagmannsretten – til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen og saksbehandlingen. I korte trekk anfører de at det var feil av lagmannsretten å legge vekt på at den endret tingrettens sakskostnadsavgjørelse. Når ankesaken ender med realitetsavgjørelse, er det utfallet av det kravet tvisten gjelder som er styrende for om saken er vunnet. Videre er lagmannsrettens begrunnelse ikke tilstrekkelig bred.

(11) Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen har lagt ned slik påstand:

«Prinsipalt:

1. **Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog dømmes i fellesskap til å betale sakens omkostninger for lagmannsretten til Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA.**

Subsidiært:

2. **Lagmannsrettens domsslutning punkt 3 oppheves.**

I alle tilfeller:

3. **Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog dømmes i fellesskap til å betale sakens omkostninger for Høyesterett til Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA.»**

(12) *Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog* har anført at det ikke hefter feil ved lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for lagmannsretten.

(13) De har lagt ned slik påstand:

«Prinsipalt:

1. **Anken nektes fremmet.**

Subsidiært:

2. **Anken forkastes.**

I begge tilfeller:

3. **Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA dømmes i fellesskap til å betale sakens omkostninger for Høyesterett til Tore Holtskog og Anne Gørild Holtskog.»**

(14) *Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog* har inngitt avledet anke over domsslutningen punkt 2 – lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for tingretten. Den avledede anken gjelder rettsanvendelsen. I korte trekk anfører de at de vant saken for tingretten, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. andre ledd. Videre er lagmannsrettens vurdering knyttet til § 20-3 ikke tilstrekkelig bred, og det var feil av lagmannsretten å legge vekt på at de hadde tegnet rettshjelpsforsikring.

(15) I den avledede anken er det lagt ned slik påstand:

«Prinsipalt:

1. **Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA dømmes i fellesskap til å betale sakens omkostninger for tingretten.**

Subsidiært:

2. **Lagmannsrettens domsslutning punkt 2 oppheves.**

I begge tilfeller:

3. Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA dømmes i fellesskap til å betale sakens omkostninger for Høyesterett til Tore Holtskog og Anne Gørild Holtskog.»

(16) *Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen* har anført at lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for tingretten er riktig.

(17) Det er lagt ned slik påstand i den avledede anken:

«Prinsipalt:

Anken nektes fremmet.

Subsidiært:

Anken forkastes.

I alle tilfeller:

Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog dømmes i fellesskap til å betale sakens omkostninger for Høyesterett til Øyvind Johnsen og Protector Forsikring ASA.»

(18) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at særskilt sakskostnadsanke reguleres av tvisteloven § 20-9 tredje ledd. Anken følger reglene for anke over kjennelser, og ankeutvalget kan bare prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen.

(19) *Anken fra Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen over lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for lagmannsretten*

(20) Lagmannsretten forkastet Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskogs anke til lagmannsretten over det kravet tvisten gjaldt – prisavslag og erstatning. Anken var dermed forgjeves. Lagmannsretten tilkjente likevel ikke Protector Forsikring ASA og Øyvind Johnsen sakskostnader for lagmannsretten. I den forbindelse uttalte lagmannsretten:

«I forhold til sakskostnadene for lagmannsretten bemerkes at de idømte sakskostnadene for tingretten innebar en betydelig reduksjon av det tilkjente nettobeløpet. I tillegg bemerkes at fastsettelsen av prisavslaget bygger på vurderinger beheftet med usikkerhet. Holtskog hadde derfor grunn til å anke. Holtskog har fått medhold i at tingrettens avgjørelse av sakskostnadene var feil. Johnsen/Protector har fått medhold i at fastsettelsen av prisavslaget var riktig og at det ikke var grunnlag for erstatning. Ingen av partene har vunnet ankesaken i det vesentlige.»

(21) Med dette har lagmannsretten ved vurderingen av om saken var vunnet etter tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. andre ledd, lagt vekt på at den endret tingrettens sakskostnadsavgjørelse i Protector Forsikring ASAs og Øyvind Johnsens disfavør. Dette er uriktig rettsanvendelse, jf. Rt-1997-288. Kjæremålsutvalget uttalte her på side 290–291:

«Omkostningene må etter utvalgets syn, i tilfeller hvor saken ender med realitetsavgjørelse, avgjøres ut fra utfallet av ankesaken for det krav tvisten gjelder. ... En annen løsning ville ... ikke harmonere godt med tvistemålslovens system om at hvor det bare er omkostningene det eventuelt kan være grunnlag for å endre, skal dette skje gjennom kjæremål – og da innen rammen av tvistemålsloven § 181 annet ledd – og ikke gjennom anke.»

(22) Rettsoppfatningen i Rt-1997-288 er fulgt opp i Rt-1999-1174 på side 1176, HR-2001-517, Rt-2002-120 på side 123 og HR-2008-313-U. Avgjørelsene bygger på tvistemålsloven, men

det er ikke holdepunkter for at lovgiver mente å endre rettstilstanden ved tvisteloven, jf. også Tore Schei mfl.: *Tvisteloven. Kommentartutgave*, 2. utgave (2013) side 702. Utvalget viser videre til at systembetraktningene som ligger til grunn for regelen, gjør seg gjeldende og med samme tyngde etter tvisteloven. Ordningen med kjæremål over omkostningsavgjørelsen i tvistemålsloven § 181 andre ledd er – så langt det har betydning her – videreført i tvisteloven § 20-9 tredje ledd.

- (23) På denne bakgrunn må lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for lagmannsretten oppheves.
- (24) *Den avledede anken fra Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog over lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for tingretten*
- (25) Lagmannsretten kom til at Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog for tingretten hadde fått medhold av betydning etter tvisteloven § 20-3, men at det ikke forelå tungtveiende grunner for å tilkjenne dem sakskostnader.
- (26) Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskogs anførsel om at de vant saken for tingretten, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. andre ledd, kan etter utvalgets syn ikke føre frem. Kravet bestod av to poster: utbedringskostnader og tapt husleieinntekt. Tapt husleieinntekt ble ikke tilkjent. Når kravet – som her – er bygd opp av flere poster, har ikke parten vunnet saken om hun eller han bare får medhold i én eller noen av de postene som inngår i kravet, jf. HR-2009-1868-U og Gjermund Aasbrenn, «Sakskostnader i sivile saker – noen snubletråder», *Lov og Rett*, 2017 side 546–566 på side 553.
- (27) Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskogs anfører videre at lagmannsrettens vurdering knyttet til tvisteloven § 20-3 ikke er tilstrekkelig bred, og det var feil av lagmannsretten å legge vekt på at de hadde tegnet rettshjelpsforsikring.
- (28) Etter å ha konkludert med at Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog hadde fått medhold av betydning, fremholdt lagmannsretten:
- «Det er ingen tungtveiende grunner som taler for at Holtskog tilkjennes sakskostnader helt eller delvis for tingretten. Han har tegnet rettshjelpsforsikring i Help. Lagmannsretten har fått opplyst at han ved bruk av Helps advokater får dekket kostnadene til egen advokatbistand og idømte sakskostnader. Ved bruk av ekstern advokat får han dekket kostnadene til egen prosessfullmektig, begrenset til samme timepris som den offentlige salærsatsen. Holtskog har valgt det siste. At saken har vært en belastning for ham er ikke en tungtveiende grunn. På denne bakgrunn skal partene bære egne sakskostnader for tingretten.»**
- (29) Etter tvisteloven § 20-3 andre punktum skal det ved vurderingen av om det skal tilkjennes sakskostnader i medhold av bestemmelsen, i tillegg til de momentene som nevnes i § 20-2 tredje ledd andre punktum, legges «særlig vekt på hvor mye parten har fått medhold, og andelen av sakskostnadene som knytter seg til den delen av saken». I Rt-2013-1112 avsnitt 33 er det understreket at dette er det «helt sentrale vurderingskriteriet».
- (30) Lagmannsretten har ved vurderingen av om det forelå tungtveiende grunner ikke drøftet hvor mye Tore Holtskog og Anne Gørild Olavson Holtskog fikk medhold, og andelen av sakskostnadene som knyttet seg til den delen av saken. I stedet har lagmannsretten særlig vist til at de hadde tegnet rettshjelpsforsikring.

- (31) Etter utvalgets syn er lagmannsrettens avgjørelse ikke tilstrekkelig forankret i kriteriene i tvisteloven § 20-3 andre punktum, jf. § 20-2 tredje ledd andre punktum. Den er dermed mangelfullt begrunnet, og må oppheves.
- (32) *Sakskostnader*
- (33) Sakskostnadsavgjørelsen for Høyesterett beror på det samlede utfallet av anken og den avledede anken, jf. tvisteloven § 20-2 andre ledd andre punktum.
- (34) Ingen av partene har vunnet saken for Høyesterett. Det er heller ikke grunnlag for å tilkjenne sakskostnader for Høyesterett i medhold av § 20-3. Ingen av partene har fått medhold i en slik grad at det foreligger tungtveiende grunner.
- (35) Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes derfor ikke.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2 og 3, oppheves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Arne Ringnes
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)